

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з японської філології

на тему:

**ЯПОНСЬКА МОВА ТА МОВИ ОСТРОВІВ РЮКІЮ: ТИПОЛОГІЧНІ ТА
ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ**

Студентки групи Пяп02-20

факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання

Освітньої програми:

Японська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.069 Східні мови та
літератури (переклад включно),

перша – японська

Михайлової Юлії Олександрівни

Науковий керівник:

Вознюк Ганна Анатоліївна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛГІЧНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДІВ ПОРІВНЯННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ТА МОВ ОСТРОВІВ РЮКЮ	5
1.1. Порівняльна лінгвістика як метод розкриття історичних аспектів мов.....	5
1.2. Поняття типологічної та порівняльно-історичної класифікацій мов.....	6
1.3. Поняття мови та діалекту.....	7
Висновки до розділу 1.....	10
РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ТА МОВ ОСТРОВІВ РЮКЮ ЗА ЇХ ТИПОЛОГІЧНОЮ ТА ПОРІВНЯЛЬНО- ІСТОРИЧНОЮ ХАРАКТЕРИСТИКАМИ	12
2.1. Характеристика японської мови та рюкюських мов за типологічною класифікацією.....	12
2.2. Порівняльна характеристика японської та рюкюських мов за типологічною класифікацією.....	16
2.3. Характеристика японської мови та рюкюських мов за порівняльно-історичною класифікацією.....	19
2.4. Порівняльна характеристика японської та рюкюських мов за порівняльно- історичною класифікацією.....	24
2.5. Визначення подібних рис японської та рюкюських мов.....	26
Висновки до розділу 2.....	27
ВИСНОВКИ	29
要約.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32

ВСТУП

Японія та острови Рюкю мають складну історію взаємодії, що призвело до формування відмінних мовних систем. Оскільки Японія була довго відокремлена від інших країн, її мова розвивалась відносно самостійно і має багато унікальних особливостей. Мови Рюкю, з іншого боку, мали деякий вплив з боку Китаю та Південно-Східної Азії, що призвело до розвитку відмінних мовних систем. Проблематика приналежності мов Рюкю до японської мовної родини є предметом дискусій серед лінгвістів, існують декілька теорій щодо їх класифікації.

Одна з теорій вважає рюкюські мови діалектами японської мови, які сформувалися на островах Рюкю. Дана теорія пояснює схожість граматики та лексики між рюкюськими та японською мовами.

Інша теорія стверджує, що рюкюські мови є самостійними мовами, які розвивалися окремо від японської мови на островах Рюкю. Аргументами у підтримку цієї теорії є різноманітність мовних форм та способів вживання слів, які відрізняють рюкюські мови від японської, а також те, що рюкюські мови мають відмінну історію та культурні традиції.

Актуальність даної теми визначається, на нашу думку, невирішеністю питання ідентичності рюкюських мов. Цим дослідженням ми хочемо поповнити базу інформації з цієї теми та надати свої аргументи щодо визначення рюкюських мов. Вирішення різноманітних лінгвістичних питань допомагає розвитку галузей цієї науки та сприяє зростанню якості досліджень. Також дослідження цього питання є дуже важливим для кращого розуміння культурних та лінгвістичних явищ на території Японії.

Об'єктом дослідження лексика та грамика японської та рюкюських мов.

Предмет дослідження спільні та відмінні риси лексики та граматики японської та рюкюських мов у діахронічному аспекті.

Мета роботи – здійснити порівняльне дослідження японської та рюкюських мов за загальними ознаками та історією мов.

Меті дослідження відповідають такі основні завдання:

- розглянути основні поняття порівняльної лінгвістики;
- визначити поняття типологічної та порівняльно-історичної класифікації мов;
- визначити основні характеристики японської та рюкюської мов за обраними методами класифікації;
- порівняти японську та рюкюські мови за обраними методами класифікації;
- проаналізувати стан проблеми визначення рюкюської мови.

Методи дослідження:

- Описовий метод, який використовується для того, щоб описати основні ознаки мов за обраними класифікаціями;
- Зіставний метод, який використовується для порівняння рюкюських та японської мов;
- Узагальнення проаналізованого матеріалу.

Наукова новизна полягає у виявленні відмінних та схожих ознак рюкюських та японської мови за обраними класифікаціями на основі загальних ознак обох мов, подальший розвиток дістала тема визначення рюкюських мов та їх класифікація.

Практичне значення роботи полягає в тому, що отриману в дослідженнях інформацію ми зможемо використовувати для складання основи для подальшого розгляду проблем у вже ширших масштабах, а також для поповнення теоретичної бази з даної теми.

РОЗДІЛ I.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛІГІЧНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДІВ ПОРІВНЯННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ТА МОВ ОСТРОВІВ РЮКІЮ

1.1. Порівняльна лінгвістика як метод розкриття історичних аспектів мов

У нашому суспільстві історія відіграє надзвичайно важливу роль. Вона формує соціально-культурний контекст, який є фундаментально важливим для свідомості нації та кожної окремої людини. Історія впливає на всі важливі сфери нашого життя, дозволяє нам вчитися з помилок минулого та цінувати досягнення попередніх поколінь.

І мова є одним із найважливіших аспектів історії людства, оскільки це основний засіб комунікації між людьми, вона дозволяє передавати інформацію, думки, почуття та ідеї. Мова відображає культурні особливості та витоки різних народів, допомагає зберегти культурну спадщину та надати розуміння історичних процесів.

Одним з методів дослідження мов є порівняльна лінгвістика. Порівняльна лінгвістика - це галузь лінгвістики, яка досліджує мови в порівнянні одна з одною з метою встановлення спільних рис, родинних зв'язків та реконструкції прототипів мов. Вона є корисним методом для розкриття історичних аспектів мов з кількох причин.

По-перше, порівняльна лінгвістика дозволяє встановити родинні зв'язки між різними мовами. Шляхом порівняння мовних структур, таких як фонетика, морфологія, синтаксис та лексика, дослідники можуть визначити спільні риси між мовами і встановити їхні родинні зв'язки. Це може допомогти зрозуміти, як мови розвивалися від спільного прототипу та як вони змінювалися протягом часу.

По-друге, порівняльна лінгвістика може допомогти в реконструкції прототипів мов. Дослідники можуть використовувати порівняння мовних структур, а також інформацію про спільні звуки, слова та граматичні правила, щоб спробувати

відновити спільний прототип або праформу, з якої виникли різні мови. Це може допомогти зрозуміти стародавні форми мов та їхній еволюційний шлях.

По-третє, порівняльна лінгвістика може розкрити історичні зміни в мовах та культурах. Дослідження різних мовних структур в різних періодах може дати уявлення про зміни в способах висловлювання думок, організації суспільства, світосприйняття та інших аспектів культури. (Кочерган М.П.)

1.2. Поняття типологічної та порівняльно-історичної класифікацій мов

Перед тим, як розпочати характеристику мов за вибраними класифікаціями ми вважаємо за потрібне пояснити терміни "типологічна класифікація" та "порівняльно-історична класифікація" адже це є важливим для розуміння контексту і обсягу кожної з цих класифікацій. Пояснення цих термінів також важливе для розуміння того, які критерії використовуються для класифікації мов, і що це означає для характеристики кожної мови. Це допоможе краще сприйняти контекст та зміст подальшого викладу про мови згідно з цими класифікаціями.

Отже, типологічна класифікація мов – це класифікація, що ґрунтується на знаходженні відмінностей та подібностей в мовах не на основі їх історії та походження, а на основі схожостей у будові та звучанні мов. У рамках типологічної класифікації мов, мови поділяються на групи відповідно до спільних рис, які вони мають. Наприклад, мови можуть бути класифіковані за граматичними характеристиками, такими як будова слів, способи утворення речень і так далі. Інші критерії, такі як фонетика, лексика, синтаксис, теж можуть бути використані для класифікації мов.

Морфологічна типологія є однією з найкраще вивчених аспектів типологічної класифікації мов. Від самого виникнення типологічного мовознавства, увага зосереджувалась на морфології, адже саме морфеми найменше схильні до змін. Часто на практиці терміни "типологічна класифікація мов" та "морфологічна класифікація мов" використовуються як синоніми, хоча перше поняття є більш загальним, а друге — більш конкретним. (Копинець В.В.)

Порівняльно-історичний метод - це набір прийомів та процедур, які використовуються в історичному дослідженні мовних сімей та окремих мов для встановлення закономірностей їх розвитку. Для досягнення цієї мети використовують порівняння між двома або більше конкретними мовами, відомими за писемними пам'ятками або безпосередньо за їх уживанням у мовленні. Цей метод базується на наукових прийомах відтворення (реконструкції) не зафіксованих писемністю мовних фактів, які були у минулому. Порівняння мов дозволяє виявляти їх спорідненість та визначати, чи вони походять від одного джерела. Також за допомогою порівняння встановлюються сім'ї, групи і підгрупи мов. Зміни звуків у споріднених мовах мають строго закономірний характер, через що корені та флексії є стійкими впродовж тисячоліть, що дає можливість установити (реконструювати) архетипи. (Семчинський С.В.)

Ми вирішили обрати поєднання типологічного та порівняльно-історичного методу для вивчення відмінностей та схожостей японської та рюкюської мов, оскільки ці методи доповнюють один одного.

Типологічний метод дозволяє встановлювати загальні риси, він зосереджений на порівнянні мов з точки зору граматичних структур та функцій, вивченні технологій обробки мовного матеріалу та опису мовних явищ в межах різних мовних систем. Цей метод дозволяє встановлювати міжмовні сходження та розбіжності, які виникли через загальні лінгвістичні фактори.

Порівняльно-історичний метод, з іншого боку, зосереджений на дослідженні змін у мові з часом. Він вивчає мови в контексті їх еволюції та походження. Цей метод використовується для вивчення взаємозв'язків між мовами, які походять від спільного предка, а також для вивчення змін в одній мові з часом. Цей метод дає змогу зрозуміти, які чинники призвели до формування різних граматичних структур у мовах.

Поєднання цих двох методів дозволяє детально проаналізувати відмінності та схожості між японською та рюкюською мовами, а також зрозуміти, як вони розвивалися з часом та які лінгвістичні фактори впливали на їхні зміни. (Кочерган М.П.)

1.3. Поняття мови та діалекту

Діалекти є різновидами мови, які виникають внаслідок регіональних варіацій мови, використовуваної в певному географічному регіоні, серед певної групи населення або в певному соціокультурному контексті. Вони можуть відрізнятися за вимовою, лексикою, граматиною та іншими мовними аспектами. Відмінність між діалектами та мовою може бути розмитою, і в деяких випадках розмовляючі можуть сприймати діалект як окрему мову або навпаки.

Одна з ключових різниць між діалектами та мовою полягає в рівні стандартизації. Мова зазвичай має стандартну форму, яка є офіційним варіантом мови, використовуваним в писемній та офіційній комунікації, освіті, правовій системі та інших офіційних контекстах. Діалекти, з іншого боку, можуть бути менш стандартизованими та використовуватися в мовленні, що характерне для певного регіону, місцевої спільноти або соціокультурного середовища.

Ще одна відмінність між діалектами та мовою полягає в рівні взаєморозуміння між ними. Мова, як правило, має вищий рівень взаєморозуміння, оскільки є офіційним стандартом, що використовується в широкому спектрі комунікаційних ситуацій. Діалекти можуть мати різний рівень взаєморозуміння в залежності від ступеня відмінностей в їхніх мовних особливостях та рівня взаємодії між мовлячими.

Окрім того, діалекти можуть відрізнятися за соціальним, етнічним, професійним або іншим контекстом використання. Наприклад, в мовленні молоді можуть існувати молодіжні діалекти, в мовленні певної професійної групи - професійні діалекти, в мовленні різних етнічних груп - етнічні діалекти тощо.

Діалекти можуть мати різні рівні престижності та визнання. Деякі діалекти можуть мати вищий статус і бути використовуваними в офіційних або літературних контекстах, тоді як інші можуть бути менш престижними або навіть маргіналізованими. (Кочерган М.П.)

Нарешті, важливо відзначити, що мови та діалекти є динамічними явищами, що змінюються в часі. Впливи глобалізації, міграції, технологічного розвитку та інших факторів можуть впливати на розвиток мови та діалектів, їх взаємодію та сприйняття в суспільстві.

Культурний та соціальний контекст також може відрізнити мову від діалекту. Мови, які використовуються в офіційних державних установах, в освіті, в масових ЗМІ та інших високопрестижних контекстах, зазвичай мають вищий статус та визнання, тоді як діалекти можуть бути менш визнані або навіть маргіналізовані в цих контекстах.

Нарешті, важливо відзначити, що мова та діалекти є взаємодійними явищами, і межа між ними може бути розмитою. Іноді діалекти можуть розвиватися в окремі мови з плином часу, коли вони набувають стандартної норми, використовуються в офіційних документах, літературі та інших престижних контекстах. Зворотньо, мови можуть мати діалектні варіації, які можуть бути використані в місцевих спільнотах або в певних соціокультурних контекстах.

У деяких випадках діалекти можуть мати власну ідентичність та культурну цінність, виступати як важлива складова місцевої культури, традицій та способу життя. Вони можуть мати свою власну лексику, граматику, вимову та інші особливості, які розрізняють їх від стандартної мови. (Фердинан де Соссюр)

Зокрема, існують різні види діалектів, такі як географічні діалекти, соціальні діалекти, етнічні діалекти та професійні діалекти. Географічні діалекти виникають внаслідок географічних розбіжностей між різними регіонами чи місцевостями, де мешкають мовці. Соціальні діалекти можуть формуватися внаслідок різниць в соціальному статусі, освітньому рівні, віковій групі тощо. Етнічні діалекти можуть бути пов'язані з належністю до певної етнічної групи, міграцією, інтеракцією з іншими культурами. Професійні діалекти можуть розвиватися в специфічних професійних спільнотах, де використовується спеціалізована термінологія та мовні особливості.

Діалекти можуть відрізнятися вимовою, лексикою, граматиною та іншими мовними особливостями. Вони можуть мати власні сленгові вирази, діалектні слова, фрази та граматичні конструкції, які можуть бути відмінними від стандартної мови. Нерідко діалекти використовуються в неформальних розмовах, в повсякденному спілкуванні та в інтимному оточенні, а стандартна мова використовується в офіційних, ділових або формальних ситуаціях. (Кочерган М.П)

Важливо зауважити, що сприйняття діалектів може бути різним у різних культурах та суспільствах. У деяких випадках діалекти можуть бути визнані як мови з власними правилами та стандартами, в той час як у інших випадках діалекти можуть розглядатися як менш престижні або неправильні варіанти мови, особливо в офіційних або формальних контекстах. Відмінність між мовами та діалектами може бути не завжди чітко визначена, і в деяких випадках може бути складно визначити, коли діалект перетинає межі мови.

Загалом, діалекти є важливим аспектом мовної різноманітності та культурної спадщини, і вивчення різних діалектів може допомогти краще зрозуміти мовну динаміку, культурні особливості та історичний контекст різних регіонів та спільнот.

Висновки до розділу 1

Порівняльна лінгвістика є важливим методом розкриття історичних аспектів мов. Вона дозволяє встановити родинні зв'язки між мовами, реконструювати прототипи мов та вивчати історичні зміни в мовах та культурах. Шляхом порівняння мовних структур, дослідники можуть отримати уявлення про розвиток мов від спільного прототипу і їхні зміни протягом часу.

Мова відіграє важливу роль у вивченні історії людства. Вона не лише є засобом комунікації, але і відображає культурні особливості та витоки народів. Мова допомагає зберегти культурну спадщину і надає розуміння історичних процесів.

Типологічна класифікація мов базується на схожостях у будові та звучанні мов, незалежно від їхньої історії та походження. Вона дозволяє класифікувати мови за граматичними, фонетичними, лексичними та синтаксичними характеристиками. Морфологічна типологія є однією з найбільш вивчених аспектів типологічної класифікації мов.

Успішне застосування порівняльної лінгвістики та типологічної класифікації мов допомагає розуміти спільність та різноманітність мовних систем, а також їхні зв'язки з історією, культурою та суспільством. Ці методи дозволяють збагатити наше знання про різні мови та їхні еволюційні шляхи, а також покращити розуміння мовної різноманітності та взаємозв'язку між мовами.

Використання порівняльної лінгвістики та типологічної класифікації мов є важливими для мовознавчих досліджень, особливо у контексті вивчення історичних аспектів мов. Ці методи допомагають розширити нашу базу знань про мови та їхні зв'язки, сприяють кращому розумінню еволюції мовних систем та культурних процесів, які впливають на мови. Також застосування порівняльної лінгвістики та типологічної класифікації мов має великий потенціал для подальших досліджень. Вони допомагають не лише вивчити історичні аспекти мов, але й розкрити глибинні зв'язки між мовами та культурами, що сприяє розумінню суспільних та культурних процесів.

Загалом, порівняльна лінгвістика та типологічна класифікація мов є цінними інструментами для вивчення історичних аспектів мов та розуміння їхньої ролі в суспільстві. Ці методи допомагають нам краще зрозуміти розвиток мовних систем, зв'язки між мовами та культурами, а також поглибити наше знання про світову лінгвістичну спадщину.

РОЗДІЛ 2.

ПОРІВНЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ТА МОВ ОСТРОВІВ РЮКЮ ЗА ЇХ ТИПОЛОГІЧНОЮ ТА ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОЮ ХАРАКТЕРИСТИКАМИ

2.1. Характеристика японської мови та рюкюських мов за типологічною класифікацією

Японська мова належить до класу мов, що мають СОВ (суб'єкт-об'єкт-дія) тип словорозташування та аглютинаційну морфологію. Особливі риси японської мови включають вживання канджі (ієрогліфічних символів) та двох алфавітів – хірагани та катакани, а також велику кількість форм ввічливого мовлення.

Одна з особливостей японської мови - це вживання різних варіантів мови залежно від соціального статусу співрозмовника та формалітету ситуації. Наприклад, для вираження ввічливості та поваги до старших чи вищих ще статусом осіб використовуються відповідні форми мови, такі як "です" (desu) чи "ます" (masu), наприклад: "おはようございます" (ohayou gozaimasu) - доброго ранку (ввічлива форма). (Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю)

Також японська мова використовує велику кількість постфіксів, що додаються до основи слів, щоб утворити різні граматичні форми та вирази. Наприклад:

- "食べます" (tabemasu) - їсти (дієслово в ввічливій формі);
- "食べません" (tabemasen) - не їсти (відмінюване за негативом);
- "食べてください" (tabete kudasai) - будь ласка, їжте (ввічливе прохання).

Також в японській мові є велика кількість варіантів морфологічних змін слів залежно від контексту та граматичної функції. Наприклад, слово "本" (hon) може мати різні форми, такі як

- "本を読む" (hon o yomu) - читати книгу (дієслівна форма);

- "本を読みます" (hon o yomimasu) – читаю/буду читати книгу (теперішнє/майбутнє часове формування);
- "本が好き" (hon ga suki) - мені подобається книга (прикладкова форма).

Крім того, в японській мові відображається ієрархічні стосунки між співрозмовниками, що видно у мовленні. Наприклад, для проявлення поваги до старших або вищих за статусом осіб, використовується відповідна лексика, така як "先輩" (senpai) - старший у ранзі, "先生" (sensei) - вчитель або лектор, "上司" (joushi) - начальник та інші.

Зокрема, щодо морфології, японська мова використовує аглютинаційний підхід, де морфеми приєднуються одна до одної, утворюючи багатоформатні слова. Наприклад, при вираженні різних форм дієслова "читати" - "よむ" (yomu), можуть додаватись різні морфеми для вираження різних аспектів, часів тощо. Таким чином, одне слово може містити в собі різні морфеми, які визначають його граматичні та смислові властивості.

Наприклад:

- "読みます" (yomimasu) - форма дієслова "читати" в будучому часі;
- "読みました" (yomimashita) - форма дієслова "читати" в минулому часі;
- "読めば" (yomeba) - умовна форма дієслова "читати".

Це приклади аглютинації, де різні морфеми додаються до кореня слова, утворюючи різні форми та значення.

Також однією з особливостей японської мови є велика кількість діалектів, які розповсюджені в різних регіонах Японії. Наприклад, "京言葉" (Kyō-kotoba) - це діалект, який використовується в Токіо та навколишніх префектурах. Один з прикладів слів, що вживаються в цьому діалекті, це "オヤジ" (oyaji), що означає "чоловік" або "тато".

Ще одним прикладом є діалект "大阪弁" (Ōsaka-ben), який вживається в Осаці та його околицях. Слово "ヤベエ" (yabē) вживається в цьому діалекті та означає "небезпечний" або "небезпека".

Також варто відзначити розповсюдженість "方言" (hōgen) або місцевих говорів, які можуть відрізнятися в різних регіонах Японії. Наприклад, в префектурі Хоккайдо використовується слово "クナイ" (kunai) для позначення "внутрішнього", тоді як у центральній частині Японії це слово може бути "ウチ" (uchi). (Бондаренко І., Хіно Т.)

Ці приклади вказують на різноманітність діалектів та місцевих говорів у японській мові, що є однією з особливостей цього мовного типу.

Отже, згідно з типологічною класифікацією мов, японська мова відноситься до мов з СОВ-типом словорозташування, аглютинаційної морфології, використанням канджі, катакани та хірагани, великої кількості ввічливих форм та варіативності морфологічних змін слів в залежності від контексту та соціальних відносин.

Рюкюські мови є групою мов, що розповсюджені на Рюкюських островах, які є частиною Японського архіпелагу. Хоча деякі вчені і стверджують, що рюкюські мови це діалекти японської, проте ці мови мають свої унікальні типологічні риси, що відрізняють мови від японської набагато більше, ніж зазвичай діалекти відрізняються один від одного. Ось деякі з типологічних рис рюкюських мов:

- Ізольативні риси: рюкюські мови використовують ізольативну мовну структуру, де кожне слово майже завжди має власну форму, без використання багатьох афіксів або суфіксів. Наприклад, у некаязінській мові (одній з рюкюських мов) "гора" може бути сказано як "山" (yama), а "гори" - "山山" (yamayama), де кожне слово має власну форму.
- Відмінювання за діалектами: рюкюські мови мають кілька діалектів, які відрізняються вимовою, лексикою та граматиною. Наприклад, острівні мови, такі як окінавська мова, амамійська мова та ішігакіська мова, мають

свої особливості відмінювання слів, таких як займенники, прикметники та дієслова.

- Вживання родових слів: рюкюські мови використовують родові слова, які вказують на приналежність предметів до різних категорій, таких як люди, тварини, предмети тощо. Наприклад, в амаміській мові слово "дитина" може бути відмінене як "хлопчик" ("男の子" nannū) або "дівчинка" ("女の子" ninnū) в залежності від статі дитини.
- Використання множини різних форм слів: рюкюські мови мають багато різних форм слів для вираження множини. Наприклад, в окінавській мові слово "дім" може мати різні форми в залежності від контексту та відмінювання, такі як "нгура" (дім), "нгурсе" (декілька домів), "нгурту" (багато домів).
- Уживання класифікаторів: рюкюські мови також використовують класифікатори, що є спеціальними словами або префіксами, які вказують на клас або категорію предметів, про які йдеться. Наприклад, в ішігакіській мові для вираження "одна книга" може бути використане слово "ヌ" (nu), а "дві книги" - "フタ" (futa), де "ヌ" та "フタ" є класифікаторами.

Це лише кілька прикладів характеристик рюкюських мов з точки зору типологічної класифікації мов. Рюкюські мови також можуть мати інші типологічні особливості, такі як відсутність роду в прикметниках, використання постпозитивів замість передпозитивів, наявність відмінювання за дієсловами, різні варіанти пасивного дієслова тощо. Оскільки рюкюські мови різноманітні та складні, то їхні типологічні характеристики можуть варіюватися в залежності від конкретної мови. (Мічінорі Шіמודжі, Томас Пеллард)

Декілька прикладів слів з окінавської мови (однієї з рюкюських мов), що ілюструють вищезгадані особливості:

1. "нгура" (нгура) - дім
2. "нгурсе" (нгурсе) - декілька домів

3. "нгурту" (нгурту) - багато домів

Приклади класифікаторів:

1. "ヌ" (nu) - класифікатор для "одна книга"
2. "フタ" (futa) - класифікатор для "дві книги"

Приклад відмінювання дієслова:

1. "来る" (くる, kuru) - "прихід" (дієслово "приходити")
2. "来る来る" (くるくる, kurukuru) - "приходи" (відмінена форма дієслова "приходити")

Ці приклади демонструють деякі з основних типологічних рис рюкюських мов, що робить їх унікальними та цікавими вивченням з лінгвістичної точки зору.

2.2. Порівняльна характеристика японської та рюкюських мов за типологічною класифікацією

Японську мову та мови островів Рюкю можна відокремити за типологічними характеристиками. За основу ми візьмемо окінавську мову як одну з рюкюських мов. Ось деякі приклади відмінних ознак японської та окінавської мов.

Граматика:

- Японська мова відноситься до японської мовної родини, відомої також як япономовна родина, та має SOV (підмет-присудок-додаток) порядок слів.
- Мови рюкю, такі як окінавська мова, мають різні порядки слів, такі як SOV, SVO (підмет-додаток-присудок) або VSO (присудок-підмет-додаток).

Політипність:

- Японська мова має відмінювання за кількома категоріями, такими як прикметники, займенники, дієслова тощо.
- Мови рюкю, натомість, мають складну систему відмінювання дієслів за різними аспектами, такими як розташування, напрямок руху, дії та стани.

Фонетика:

- Японська мова має відносно просту фонетичну систему з відносно невеликою кількістю звуків. Наприклад: "さくら" (sakura) - вишневий цвіт.
- Мови рюкю мають більш складну фонетичну систему з багатою кількістю специфічних звуків, таких як голосні носові звуки та сполуки звуків, що робить їх фонетично складнішими в порівнянні з японською мовою.

Синтаксичні особливості:

- Японська мова має відмінності в синтаксисі, такі як послідовність словосполучень та вживання часток, таких як "は" (は, wa) та "が" (が, ga).
- Мови рюкю можуть мати відмінності в синтаксисі, такі як інші послідовності слів, вживання часток та зворотні порядки слів, оскільки кожен діалект має свої власні особливості.

Лексика:

Хоча японська мова та мови рюкю мають спільні лексичні елементи, такі як запозичення з китайської мови, вони також мають власну унікальну лексику, яка відрізняється в залежності від конкретного діалекту.

Отже, японська мова та мови рюкю відрізняються за типологічними ознаками, такими як граматики, політипність, запозичення та фонетика. Японська мова має складну систему запозичень з китайської мови та відмінювання прикметників, займенників та дієслів, в той час як мови рюкю мають складнішу систему відмінювання дієслів та фонетично складнішу систему звуків.

Додаткові приклади слів з японської мови:

Слово	Транскрипція	Переклад
お寿司	おすし, osushi	суші
新幹線	しんかんせん, shinkansen	швидкісний потяг

漫画	まんが, manga	манга (японський комікс)
神社	じんじゃ, jinja	шинтоїстський храм
和服	わふく, wafuku	традиційний японський одяг
折り紙	おりがみ, origami	мистецтво паперового складання
花火	はなび, hanabi	вогняні феєрверки
和食	わしょく, washoku	традиційна японська кухня

Додаткові приклади слів з мов рюкю:

Слово	Транскрипція	Переклад
シーサー	shiisaa	острівний символ Окінави, захисний лев
タコライス	takoraisu	популярна страва Окінави, комбінація мексиканського тако з рисом
チンビル	chinbiru	зелений чай з різними травами та медом
ウチナー	(uchinaa	острів Окінава
ヤムイモ	yamaimo	місцевий вид картоплі

シマ	shima	острів
ハイサイ	haisai	привітання
チャンプルー	champururu	популярна страва, схожа на мексиканську тортілью, з м'ясом, овочами та яйцем
ゴヤ	goya	гіркий огірок

Ці приклади демонструють різницю в лексичному складі та культурних особливостях між японською мовою та мовами рюкю. Ці приклади також відображають різницю в лексичному складі та культурних особливостях між японською мовою та мовами рюкю. Мови рюкю мають свій унікальний лексичний запас, пов'язаний з культурою та традиціями Окінави, що робить їх відмінними від японської мови.

2.3. Характеристика японської мови та рюкюських мов за порівняльно-історичною класифікацією

Японія має власну національну лінгвістичну традицію, яка зазнавала впливу китайської, індійської та європейської традицій. Історію японського мовознавства можна поділити на два періоди, які відрізняються рівнем впливу європейської науки. У першому періоді японська лінгвістична традиція розвивалася самостійно, але в певній мірі була під впливом китайської та індійської науки.

Другий період пов'язаний із впливом європейської мовознавства, що суттєво змінило японську науку про мову, але не втратило своєї специфіки. Європейський вплив також позначився на самій японській мові, особливо на лексичному рівні. Проте, більш переконливим свідченням впливу інших національних мов на

японську мову є зміни на рівні граматики. Однак, варто відзначити, що є різні гіпотези та думки щодо класифікації японської мови.

Деякі дослідники вважають, що японська мова є ізольованою мовою, тобто не має близьких родичів або не входить до жодної мовної родини. Однак, багато вивчених аспектів японської мови, таких як структура граматики, фонетика та лексика, свідчать про її відносну близькість до інших мов алтайської мовної родини. (Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю)

Ось кілька прикладів слів на японській мові, які можуть бути цікавими з точки зору порівняльно-історичної класифікації мов:

1. 車 (kuruma) - слово, що означає "автомобіль" або "віз" в японській мові. Схожість з деякими словами в кетській мові, яка також входить до алтайської мовної родини, вказує на спільне походження цих слів.
2. 水 (mizu) - слово, що означає "вода" в японській мові. Це слово має аналоги в кетській мові та інших мовах алтайської мовної родини.
3. 木 (ki) - слово, що означає "дерево" в японській мові. Це слово також має аналоги в кетській мові та інших мовах алтайської мовної родини.
4. 神 (kami) - слово, що означає "бог" або "дух" в японській мові. Це слово має подібність зі словами в тюркських мовах, що також може вказувати на спільне походження цих слів.

Ці приклади вказують на можливі спільні риси та лексичні подібності між японською мовою та іншими мовами алтайської мовної родини, що можуть свідчити про їхнє споріднення на історичному рівні. Проте, слід зауважити, що це питання ще досліджується, і деякі дослідники мають різні думки щодо класифікації японської мови з порівняльно-історичної точки зору.

Японська мова має складну систему морфемного відмінювання дієслів, де дієслова змінюються за особами, числами, часами, наказовим способом та іншими категоріями. Наприклад, дієслово "читати" в японській мові має такі відмінювані

форми: 読みます (よみます, yomimasu) - я читаю, 読みました (よみました, yomimashita) - я читав/ла, 読みますように (よみますように, yomimasu you ni) - щоб я читав/ла.

Японська мова використовує складну систему письма, що складається з канджі (ієрогліфів, запозичених з китайської мови), хірагани та катакани (дві складові кана, які використовуються для фонетичного запису слів). Наприклад, слово "дерево" може бути записане канджі "木" (き, ki), хіраганою "き" або катаканою "キ" в залежності від контексту та стилю письма. (Бондаренко І., Хіно Т.)

Японська мова має складну систему ввічливості та соціальної ієрархії, в якій вживання певних форм слів та виразів залежить від відносин між співрозмовниками. Наприклад, ввічлива форма слів та граматичних конструкцій використовується при спілкуванні зі старшими людьми, незнайомцями або в офіційних ситуаціях, тоді як менш ввічлива форма використовується при спілкуванні з ровесниками або молодшими людьми.

Японська мова має багатий набір виразів та ідіом, які є важливою частиною японської культури та мовного спадку. Наприклад, відомий вислів "和を以て貴しと為す" (わをもってたかしとなす, wa o motte taka shi to nasu) означає "робити щось цінне за допомогою гармонії" і відображає японський підхід до взаємодії та спілкування. (Патрік Генріх)

Це лише кілька прикладів особливостей японської мови. Японська мова є важливою складовою японської культури та національної ідентичності, і вивчення її може допомогти краще розуміти японську культуру, літературу, мистецтво та інші аспекти життя в Японії. Однак, вивчення японської мови також може бути викликом через її складну систему письма, ввічливість та соціальні норми, які впливають на спілкування, а також велику кількість варіантів вимови та граматичних правил. (Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю)

Японська мова є цікавим та важливим об'єктом вивчення для лінгвістів, культурологів, мовних ентузіастів та всіх, хто цікавиться японською культурою та

суспільством. Вона відображає багатогранність та унікальність японської культури та народу, є ключем до розуміння їхньої історії, традицій та сучасного життя.

Рюкюські мови є групою мов, які використовуються на островах Рюкю, розташованих на південному заході від головного острова Японії. Ці мови мають свою унікальну класифікацію на основі порівняння з іншими мовами та їхньої історії розвитку.

Одна з загальних рис рюкюських мов - це висока фонетична різноманітність та відмінність вимови між різними діалектами. Наприклад, рюкюські мови відрізняються вимовою приголосних звуків та інтонацією. Деякі рюкюські мови, такі як окінавська мова, мають багато звуків, яких немає в японській мові.

Щодо лексичної складової, рюкюські мови мають свої власні лексичні одиниці, які відрізняються від японської мови. Ось приклади слів на рюкюських мовах:

1. "ヌシ" (nushi) - "господар" або "володар" в острівській мові Окінави (Учінагуцку).
2. "チヨガン" (chogan) - "вікно" в амамійській мові острова Амамі.
3. "クヌモ" (kunumo) - "красивий" в міюській мові острова Мію.

Загалом, рюкюські мови представляють цікаву групу мов, які мають свою унікальну класифікацію та відмінності від інших мов, включаючи японську мову. Однією з визначних особливостей рюкюських мов є їхнє походження. Дослідження показують, що рюкюські мови належать до окремої мовної родини, відмінної від японської мови. Декілька гіпотез з приводу походження рюкюських мов включає твердження, що вони мають спільні корінні зв'язки з мовами мікронезійської та полінезійської мовних родин, а також з давніми мовами Філіппін та Індонезії.

Дослідження рюкюських мов тривають, і вони є об'єктом вивчення лінгвістів та антропологів з різних країн. Багато аспектів цих мов, таких як їхній фонетичний та морфологічний апарат, граматичні особливості та лексика, все ще вивчаються, і деякі аспекти класифікації можуть змінюватися залежно від нових досліджень та відкриттів.

Однак, важливо зауважити, що наукові думки та класифікації мов можуть змінюватися з часом на основі нових досліджень та відкриттів, тому завжди рекомендується перевіряти інформацію від різних джерел та враховувати актуальні наукові дані.

Зокрема, одна з гіпотез щодо родової приналежності рюкюських мов вважає їх близькими до мікронезійської мовної родини, зокрема до палауанської гілки цієї родини. Наприклад, рюкюська мова Окінави, яка є однією з найпоширеніших рюкюських мов, має деякі спільні риси з палауанською мовою, такі як вживання морфологічних афіксів та особливості синтаксису. Наприклад, слово "дитина" в рюкюській мові Окінави - "チビ" (chibi), подібно до палауанської мови, де воно звучить як "チビル" (chibiru).

Інша гіпотеза вказує на можливість спільного походження рюкюських мов з австронезійською мовною родиною, яка включає мови, поширені в Південному заході Тихого океану, включаючи Філіппіни, Індонезію та Малайзію. Деякі дослідження вказують на спільні риси між рюкюськими мовами та деякими австронезійськими мовами, зокрема у вживанні дієслівних афіксів та словникових слів.

Однак, важливо відзначити, що дослідження родоводу рюкюських мов є предметом наукових дискусій, і до сьогоднішнього дня немає однозначної консенсусної думки щодо їхнього походження та класифікації. Нові дослідження та відкриття можуть вносити зміни в наші уявлення про родовод рюкюських мов. (Керр, Джордж Х.)

Зокрема, одна з гіпотез щодо родовідної класифікації рюкюських мов пропонує їх включення до японської мовної родини, на підставі спільних морфологічних, фонетичних та лексичних рис з японською мовою. Наприклад, рюкюська мова Окінави має деякі спільні риси з японською мовою, такі як вживання характерних окінавських звуків, відсутність відмінювання слів та застосування певних морфологічних афіксів. Однак, існують і інші гіпотези, які вказують на можливе споріднення рюкюських мов з іншими мовними родинами, такими як алтайська або

малайсько-полінезійська. Дослідження родоходу рюкюських мов продовжуються, і нові дані можуть внести зміни в наші уявлення про класифікацію цих мов.

Загалом, рюкюські мови є цікавим об'єктом досліджень для лінгвістів, і вони відіграють важливу роль у вивченні мовної мінливості та еволюції мовних систем.

2.4. Порівняльна характеристика японської та рюкюських мов за порівняльно-історичною класифікацією

Японська та рюкюська мови - це дві різні групи мов, які походять з різних історичних джерел.

Японська мова належить до японської групи мов, яка є однією з найбільш стародавніх мов світу. Її походження ще не повністю з'ясоване, але вчені вважають, що японська мова має спорідненість з алтайсько-тунгуською мовною сім'єю, яка включає такі мови, як монгольська, маньчжурська та тунгуські мови. Також вплив на японську мову мали китайська та корейська мови, зокрема в галузях літератури, письма та філософії.

Рюкюська ж мова є мовним комплексом, який використовується на рюкюських островах, що належать до Японського архіпелагу. Рюкюська мова має кілька діалектів, таких як окінавський, амамійський, міякійський та інші, і використовується в основному на рюкюських островах.

Письмо: Японська мова використовує кілька систем письма, включаючи ієрогліфічну систему канджі, а також фонетичні системи хірагана та катакана.

З іншого боку, рюкюська мова використовує власну систему письма, відому як окінавська катагана або окінавська майногваші, що є силабарним письмом. Вона має більш спрощену форму порівняно з канджі, і використовується для запису звуків рюкюської мови.

Вплив інших мов: Японська мова взаємодіє з рядом інших мов, особливо китайською та корейською. Вона має багато запозичень з китайської мови, зокрема

в галузях науки, техніки, філософії, медицини та інших. Корейська мова також мала вплив на японську мову, зокрема в галузі культури та мистецтва.

Зі свого боку, рюкюська мова має свої власні особливості в лексиці та граматиці, вплив японської та інших мов є обмеженим.

Сучасний стан: Сучасна японська мова є однією з основних мов світу, з великою кількістю носіїв та активним використанням в багатьох сферах життя, включаючи науку, техніку, культуру, бізнес та масові комунікації. Вона також має ряд діалектів, які використовуються в різних регіонах Японії.

Рюкюська мова, з іншого боку, стикається з викликами збереження та відновлення свого вживання. Завдяки політикам японської держави, рюкюська мова тепер викладається в деяких школах на острові Окінава та зберігається в ряді спільнот. Однак, сучасне вживання рюкюської мови обмежується певними культурними й соціальними контекстами, і вона стикається з викликами збереження та розвитку в сучасному світі.

Зважаючи на історичні та культурні відмінності, японська та рюкюська мови також мають різницю в алфавітних системах письма:

Соціокультурний контекст: Японська мова є офіційною мовою Японії, де вона має довгу історію використання в різних сферах життя, включаючи урядову, освітню, медичну, наукову та культурну. Японська мова також має великий культурний вплив, виражається в літературі, мистецтві, філософії та інших

Рюкюська мова, з іншого боку, використовується в регіоні Рюкю, який включає Окінаву та інші прилеглі острови. Рюкюська мова має важливе значення для місцевої культури та спадщини рюкюського народу. Однак, з розвитком сучасного японського суспільства та поширення японської мови, використання рюкюської мови зазнає зменшення, особливо серед молодшого покоління. Це призводить до занепаду рюкюської мови та зусиль з її збереження та відновлення.

У підсумку, японська та рюкюська мови мають ряд відмінностей за історичним походженням, фонетико-фонологічною структурою, лексико-

граматичними особливостями, системами письма та соціокультурним контекстом використання. Вивчення цієї різниці допомагає краще розуміти мовну та культурну різноманітність Японії та рюкюського регіону.

2.5. Визначення подібних рис японської та рюкюських мов

Японська та рюкюська мови мають деякі спільні риси, ми вважаємо за потрібне ширше розкрити це питання, оскільки це надасть можливість більш об'єктивно оцінювати проблематику приналежності рюкюських мов. Ось деякі приклади спільних рис японської та рюкюських мов:

- **Фонетика:** Обидві мови мають подібні звукові системи, з використанням малої кількості голосних та приголосних звуків. Вони також мають схожість в тому, що обидві мови не використовують твердий знак або роздільники між словами.
- **Грамматика:** Японська та рюкюська мови мають спільні граматичні особливості, такі як використання часток для позначення відносин між словами та складових речень.
- **Лексика:** Обидві мови мають спільні слова та вирази, особливо ті, які пов'язані з культурою та традиціями регіону.
- **Кана:** Японська та рюкюська мови використовують кану - японську силабічну письмову систему, що складається з двох складових: катакани та хірагани. Ці системи дозволяють писати будь-які слова, в тому числі і слова з інших мов.
- **Культурні особливості:** Японська та рюкюська мови мають спільні культурні особливості, такі як загальна історія, традиції та звичаї.
- **Вживання канджі:** Обидві мови використовують канджі для письма складних слів та термінів з наукових, технічних та культурних сфер.
- **Стили мовлення:** Японська та рюкюська мови мають різні стилі мовлення для формальних та неформальних ситуацій. Однак обидві мови мають спільні стилі мовлення, такі як ввічливий та простий стиль.

- Вживання кінцевих частин слів: Японська та рюкюська мови мають спільне використання кінцевих частин слів, які вказують на граматичні функції слів. Наприклад, частини слів, які позначають дієслово, прикметник або займенник.
- Вживання власних імен: Японська та рюкюська мови мають подібний підхід до вживання власних імен. Вони використовують канджі для запису власних імен, а також мають власні системи фонетичного запису власних імен, такі як хірагана та катакана в японській мові, і кікай в рюкюській мові.
- Фонетичні особливості: Японська та рюкюська мови мають спільні фонетичні особливості, такі як вживання складних приголосних звуків та вокалів, вживання довгих та коротких голосних звуків, і вживання високих та низьких тональних варіантів. Ці фонетичні особливості сприяють подібному звучанню обох мов.
- Вживання родових слів: Японська та рюкюська мови мають подібний підхід до вживання родових слів, де вони використовують спеціальні службові слова, щоб вказати на рід або кількість об'єктів. Ці службові слова можуть бути схожими або навіть ідентичними в обох мовах.

Ці спільні риси між японською та рюкюською мовами свідчать про їхнє споріднення та близькість. Вони відображають спільну мовну спадщину та взаємодію між цими двома мовами на історичному та культурному рівнях.

Висновки до розділу 2

Висновки до розділу "Порівняльне дослідження японської мови та мов островів Рюкю за їх типологічною та порівняльно-історичними характеристиками" надають можливість підсумувати основні результати проведеного дослідження. За допомогою порівняльного аналізу цих двох мов можна зробити наступні висновки:

Дослідження підтверджують, що японська мова та мови островів Рюкю належать до різних типологічних груп. Японська мова відноситься до агглютинативних мов зі складним словотворенням, в той час як мови островів Рюкю відносяться до іншої типологічної групи, такої як ізольовані мови або мови зі змішаними рисами. Ці типологічні відмінності свідчать про різний шлях розвитку цих мовних систем.

Лексикологічні та граматичні особливості: В процесі дослідження були виявлені відмінності в лексикології та граматиці японської мови та мов островів Рюкю. Ця різниця може бути пояснена історичними, географічними та культурними факторами, які вплинули на розвиток цих мов. Наприклад, контакт з іншими мовами та культурами призвів до позичання слів та зміни в граматичних структурах.

Порівняльно-історичний аспект: Порівняльний аналіз історичних аспектів розвитку японської мови та мов островів Рюкю розкриває різні шляхи їхнього еволюційного розвитку.

Вплив зовнішніх факторів: Дослідження підтверджують, що японська мова та мови островів Рюкю були під впливом зовнішніх мовних систем і культур. Наприклад, китайська мова мала значний вплив на розвиток японської мови, особливо на лексикологію та письмо. З іншого боку, мови островів Рюкю були під впливом японської мови, але також зберегли свої особливості та власну ідентичність.

Культурна взаємодія: Порівняльне дослідження цих мов вказує на тісну взаємодію між мовою і культурою. Культурні особливості та цінності відображаються в лексикології, граматиці та способі сприйняття світу через мову. Японська мова та мови островів Рюкю відображають унікальні аспекти японської культури та культурних традицій на цих територіях.

Важливість дослідження: Дослідження порівняльних та історичних аспектів мов дозволяє краще розуміти різноманітність та складність мовних систем. Вивчення японської мови та мов островів Рюкю допомагає розширити наше знання про мови світу, їхні взаємозв'язки та вплив на культуру та суспільство.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного теоретико-методологічного аналізу методів порівняння японської мови та мов островів Рюкю було виявлено, що обидві мовні системи мають складну історію взаємодії, що призвела до формування відмінних мовних характеристик. Японська мова розвивалась відносно самостійно та має унікальні особливості, тоді як мови Рюкю були під впливом Китаю та Південно-Східної Азії і мають відмінну історію та культурні традиції.

У дослідженні були розглянуті дві основні теорії стосовно класифікації рюкюських мов: теорія, що розглядає їх як діалекти японської мови, та теорія, що вважає їх самостійними мовами. Порівняння граматики та лексики підтверджує наявність як спільних, так і відмінних рис між японською мовою та мовами Рюкю.

Актуальність дослідження полягає в невирішеності питання щодо ідентичності рюкюських мов та їх класифікації. Це дослідження вносить свій внесок до розуміння цієї проблеми шляхом аналізу спільних та відмінних ознак лексики та граматики японської мови та мов островів Рюкю. Важливість цього дослідження полягає також у збагаченні наукової бази даних та висуванні аргументів для визначення рюкюських мов.

Методологічний аспект дослідження включав використання описового методу для опису основних ознак мов за обраними класифікаціями, зіставний метод для порівняння японської мови та мов островів Рюкю, а також узагальнення проаналізованого матеріалу. Ці методи дозволили систематично дослідити спільні та відмінні риси лексики та граматики обох мов у діахронічному аспекті.

В результаті дослідження було встановлено, що японська мова та мови Рюкю мають суттєві відмінності у своїх лексичних та граматичних особливостях. Схожість між ними може бути пояснена впливом японської мови на рюкюські діалекти або мати спільне походження. Проте існує також значна кількість факторів, що свідчать про самостійний розвиток рюкюських мов на островах Рюкю.

Дослідження також підкреслило актуальність питання визначення рюкюських мов, їх класифікації та ідентичності. Розуміння цих мовних систем є важливим для подальшого дослідження японської культури та лінгвістичних явищ на території Японії. Дослідження внесло свій внесок у вирішення цієї проблеми шляхом аналізу спільних та відмінних ознак лексики та граматики японської мови та мов островів Рюкю.

Отже, на основі проведеного теоретико-методологічного аналізу можна зробити висновок, що японська мова та рюкюські мови є двома відмінними мовними системами зі своїми унікальними особливостями. Це дослідження допомагає розширити наші знання про ці мови і сприяє більш глибокому розумінню мовної різноманітності в Японії. Встановлення відмінностей та схожостей між японською мовою та мовами островів Рюкю є важливим кроком у класифікації цих мовних систем та визначенні їхньої взаємодії.

Важливим аспектом дослідження було використання різних методів аналізу, які дозволили систематично дослідити основні ознаки японської мови та рюкюських мов. Це забезпечило об'єктивність та достовірність отриманих результатів.

Однак, слід зазначити, що це дослідження має свої обмеження. Наприклад, воно базується на дослідженні лексики та граматики, але не охоплює всі аспекти мови, такі як фонетика, фонологія чи морфологія. Крім того, враховані дані можуть бути обмеженими до певного періоду часу або конкретних діалектів. Тому для більш повного розуміння взаємодії мов Рюкю та японської мови потрібне подальше дослідження у цьому напрямку.

У підсумку, результати цього теоретико-методологічного аналізу підтверджують відмінність та спільність між японською мовою та мовами островів Рюкю. Дослідження цих мов є важливим для лінгвістичного дослідження та культурного розуміння Японії. Подальше дослідження у цій області може сприяти розширенню наших знань про мовну різноманітність і взаємодію мовних систем у цьому регіоні.

要約

このタームペーパーは、日本語と琉球諸島の言語の類型論的・比較歴史的特徴を、科挙や周辺の言語・文化との相互作用の文脈から考察しています。

日本語の形態学的特徴、統語的特徴、音声体系、文字体系など、日本語の言語的な特殊性を検討するものである。また、日本語から切り離された別の言語群に属する琉球諸語の特殊性についても考察している。琉球諸語の音韻体系、形態論的特徴、語彙、文字が分析される。

特に、類型論的、比較歴史的観点から日本語と琉球諸語の比較に重点を置いている。文法、音声学、語彙、文章などの観点から、これらの言語の共通点と相違点を探る。また、日本語と琉球語の相互作用についても、歴史的、文化的、社会的な側面から研究する。

一般的には、日本語と琉球語の類型論的、比較歴史的な特徴を研究し、その相互作用を理解することで、これらの地域における言語体系の多様性や文化的相互作用の理解に役立てることを目的としています。この研究では、言語データの分析、言語構造の比較、これらの言語の発展に関する歴史的側面の研究などを行う。

さらに、日本語と琉球語の発達に、他の言語や文化との接触などの外的要因がどのように影響したのかにも焦点を当てる。これらの言語間の相互影響の可能性については、歴史的・社会文化的要因が言語システムの発達に与える影響と同様に検討されている。

研究成果は、日本語と琉球語の関係、その家族分類、類型の特徴、他の言語や文化との相互作用をよりよく理解するのに役立つだろう。本研究の結論は、言語学、文化学、歴史学の研究に役立つだけでなく、日本語、琉球語、それらの相互関係に関心を持つ人にとっても有益であろう。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бондаренко І., Хіно Т.(1997) *Українсько-японський словник* / За ред. В. О. Карпенка. Київ: Альтернативи.
- В.В. Копинець *«Дослідження типології діалектної лексики»*
- Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю. (2012) К 63 *Сучасна японська літературна мова: теоретичний курс: в 2 т. Т.1.*/ Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю.. - Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго.
- Кочерган М.П. (2001) *Вступ до мовознавства* / М.П. Кочерган. К. : Академія.
- Кочерган М.П.(2003) *Загальне мовознавство* / М.П. Кочерган. – К. : Академія.
- Семчинський С.В. (2004) *Типологічна класифікація мов* / С.В. Семчинський // *Українська мова : Енциклопедія* / [редкол. : Русанівський В.М. (співголова), Тараненко О.О. (співголова), М.П. Зяблюк та ін.]. – К. : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана.
- Сосюр Ф. де (1998) *Курс загальної лінгвістики*. - Київ : Основи.
- Kerr, George H(1911-1992) «Okinawa : the history of an island people» .
- Michinori Shimoji & Thomas Pellard – «*An Introduction to Ryukyuan Languages*»
- Noam Chomsky – «*Syntactic structures*»
- Patrick Heinrich – *in Japan Focus*, November 10, 2005.
- Koji Tamamoto (2022)*An Introduction to the Japonic Languages*. Відновлено з <https://brill.com/display/book/9789004519107/BP000004.xml>
- Eberhard, David M., Gary F. Simons, and Charles D. Fennig (eds.). (2023). *Ethnologue: Languages of the World. Twenty-sixth edition.*. Dallas, Texas: SIL International. Відновлено з <https://www.ethnologue.com/browse/families>
- Moriyo Shimabukuro *A reconstruction of the accentual history of the Japanese and Ryukyuan languages*. Відновлено з <https://www.jlect.com/search.php?r=chuuba&l=all&group=words>